МІЖНАРОДНИЙ ФОНД «ВІДРОДЖЕННЯ»: СТИСЛИЙ ЗВІТ ЗА 2012 РІК

міжнародний фонд «Відродження» INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

У 2012 році Міжнародний фонд «Відродження» сприяв широкому спектру громадських ініціатив, які мали важливу спільну рису – утвердження і захист демократичних перетворень в Україні та формування відкритого суспільства. Фонд надав фінансову підтримку організаціям громадянського суспільства в розмірі 63 мільйонів гривень – більше, ніж будь-яка інша донорська структура з тих, що працюють у цій сфері в Україні.

Ми висловлюємо вдячність друзям і партнерам фонду, співпраця з якими дала змогу реалізувати низку успішних і перспективних ініціатив. Як свідчить досвід 2012 року, найбільших успіхів громадянське суспільство України досягало тоді, коли активні громадяни, неурядові організації та їх об'єднання спільно протистояли антидемократичним діям влади всіх рівнів. Ефективна громадянська дія стала на заваді ухваленню недемократичного закону, який запроваджував кримінальну відповідальність за наклеп і фактично обмежував свободу слова. Саме завдяки громадській активності вдалося запобігти закулісному обговоренню та поспішному ухваленню нового закону «Про вищу освіту». Різкий опір викликали й ті урядові ініціативи, які об'єктивно руйнують загальнонаціональну систему вступного тестування (ЗНО), а надто її антикорупційну складову.

Парламентські вибори наприкінці 2012 року продемонстрували згуртованість і зрілість громадянського суспільства. Рух «Чесно», який об'єднав понад 150 неурядових організацій, і здійснив моніторинг чесності та професійності всіх народних депутатів і кандидатів на виборах. Він зробив великий внесок у те, щоб новообрані депутати почали реагувати на конституційні вимоги, зокрема щодо персонального голосування. Такі незалежні веб-ресурси, як «Майдан», що збирали очевидні факти виборчих порушень, створили ґрунт для громадського опору «купівлі» голосів людей під час виборчої кампанії. Погодившись на незалежний громадський моніторинг інформаційного мовлення, центральні телеканали зробили більш збалансованою свою інформаційну політику, а представники «Інтера» навіть підписали меморандум про продовження такого громадського моніторингу після виборчої кампанії. Те, що відбудеться з продовженням цієї співпраці у поточному році, буде, безперечно, одним з визначальних чинників для вимірювання стану свободи слова в Україні.

У 2012 році було багато невдалих спроб підірвати солідарність активних громадських організацій та популістськи заперечити вартісність їхньої співпраці з владою задля просування демократичних реформ. Співпраця фонду з владними інституціями торік свідчить, що громадські організації та кампанії здатні досягти певного успіху навіть у нинішніх політичних умовах. Це стає можливим, коли громадськість використовує всі наявні можливості адвокації ініціатив, колективного тиску на владу, але й експертної співпраці з нею задля просування чи захисту спільного громадського інтересу, пов'язаного з загальною демократизацією суспільства.

Саме так 2012 року було ухвалено низку демократичних законодавчих актів – нові закони «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», Кримінальний процесуальний кодекс, схвалений Венеціанською комісією та Радою Європи. Указом Президента затверджено досить прогресивну Стратегію розвитку громадянського суспільства та План її імплементації, хоча вони ще потребують подальших критичних зауважень громадськості і моніторингу їхньої ефективної реалізації. Міністерство юстиції почало імплементувати систему безоплатної правової допомоги, яку створили й розвинули громадські організації за сприяння фонду та Правової Ініціативи Відкритого Суспільства. Громадські експерти сприяли Міністерству культури в підготовці проекту Указу Президента «Про стратегію захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини до 2020 року».

Хоча результати парламентської кампанії 2012 загалом не виправдали сподівань на оновлення вітчизняної політичної еліти, окремі народні депутати і комітети новообраної Верховної Ради вже ініціюють співпрацю з громадянським суспільством. Фонд готовий до такої співпраці, оскільки вона дасть змогу ухвалити прогресивне законодавство та контролювати його дотримання.

2013 рік обіцяє дати відповідь на головний виклик часу – підписання Угоди про Асоціацію між Україною і Євросоюзом. Фонд докладатиме максимальних зусиль, щоб зробити європейський вибір громадянського суспільства України незворотним. Це лише один із напрямів нашої діяльності, який, утім, добре висвітлює головну місію фонду у решті сфер – сприяти становленню відкритого демократичного суспільства.

У цьому стислому звіті зазначено лише головні ініціативи, підтримані фондом. Повна інформація про всі підтримані проекти міститься на нашому веб-сайті ***www.irf.ua***.

Євген БИСТРИЦЬКИЙ,
Виконавчий директор Міжнародного фонду "Відродження"

Сприяння вільним і чесним виборам

Одним із пріоритетів нашої роботи 2012 року було сприяння проведенню в Україні чесних і прозорих виборів до Верховної Ради. Фонд доклав значних зусиль для кращого інформування громадян про виборчий процес, ширшого залучення суспільства до його моніторингу, контролю дій влади та провладних медіа, дотримання виборчого законодавства. Ми допомогли низці осередків громадянського суспільства реалізувати моніторингові, інформаційно-просвітницькі та правозахисні ініціативи.

Міжнародний фонд «Відродження» разом з іншими донорськими організаціями підтримав проведення Національного екзит-полу, який є засобом демократичного контролю за виборами. До консорціуму, який проводив екзит-пол, входили Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, Київський міжнародний інститут соціології та Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. Контролювала організацію екзит-полу міжнародна наглядова рада.

Серед виборчих громадських ініціатив слід відзначити рух «Чесно», започаткований представниками партнерства «Новий Громадянин». Ініціатива передбачала перевірку народних депутатів (на 2012 рік) і кандидатів у народні депутати на виборах 2012 року на відповідність критеріям доброчесності (персональне голосування, участь у сесіях та роботі комітетів, прозорість доходів, незмінність політичної позиці, непричетність до корупції, відсутність порушень прав і свобод громадян). За результатами дослідження активісти вимагали від партій не включати до виборчих списків тих, хто не відповідає названим критеріям. Проект викликав широкий суспільний резонанс.

У ході передвиборчої кампанії за підтримки фонду було створено систему збирання документальної інформації про факти з ознаками порушень виборчого законодавства. Веб-ресурс «Майдан-моніторинг» ***(http://maidanua.org/vybory2012/)*** наповнювали громадські активісти, волонтери та небайдужі громадяни. Команда «Майдан-моніторингу» опрацювала понад 7000 повідомлень про порушення виборчого законодавства. Після перевірки юристами на інтерактивну карту порушень було додано понад 1600 задокументованих скарг. Це допомогло виборцям, журналістам, місіям спостереження отримати неупереджену картину перебігу виборчої кампанії. Юристи проекту розглядали кожен випадок і спрямовували скарги, звернення та запити до Генпрокуратури і відповідних органів влади. Зокрема, завдяки співпраці з уповноваженою Верховної Ради з прав людини «Майдан-моніторинг» домігся від Центральної виборчої комісії ухвалення постанови, яка зобов'язала на всіх виборчих дільницях розмістити оголошення про те, що відеоспостереження за волевиявленням громадян у кабінках для голосування не ведеться.

Одним із найамбітніших проектів фонду у 2012 році стала ініціатива «Відкриті новини заради чесних виборів». Започаткована у вересні, за місяць до дня голосування, вона мала на меті забезпечити рівний доступ учасників виборчого процесу до ЗМІ. Меморандум ініціативи підписали сім провідних загальнонаціональних телеканалів. Фаховий моніторинг ЗМІ здійснювали Академія української преси, Інститут масової інформації, ГО «Телекритика», Комітет «Рівність можливостей» / Асоціація «Спільний простір».

Результатом меморандуму стало поліпшення якості новинного контенту в частині висвітлення виборів, яке було зафіксоване протягом жовтня на телеканалах Інтер та ICTV, а також певне зростання якості новин на інших каналах. Можна стверджувати, що саме завдяки реалізації цієї ініціативи було досягнуто відповідності між показниками уваги телеканалів до провідних політичних гравців і результатами соціологічних рейтингів політичних сил. Також вдалося досягти помітного розширення списку передвиборчих тем, які висвітлювали зазначені телеканали. Це стало першим в Україні прикладом ефективної взаємодії громадських моніторингових організацій і приватних телеканалів. (Докладніше – на сайтах АУП – ***www.aup.com.ua*** та Телекритики – ***www.telekritika.ua***).

Під час передвиборчої кампанії громадські експерти не лише здійснювали моніторинг телеконтенту, а й самі створювали його. За нашої підтримки на телеканалі «ТВі» виходила в ефір передача «Вибори 2012. З іншого боку». Програму було присвячено ключовим питанням, на які політичні сили мали б дати відповіді під час виборчої кампанії: реформи освіти, охорони здоров'я, національної безпеки, економіки та прав людини. Головну роль відігравали незалежні експерти, які ставили фахові запитання представникам політичних сил.

Демократичне врядування, прозорість і підзвітність влади

Складна ситуація у сфері захисту прав людини і демократичних свобод в Україні вимагала неупередженої оцінки. Тому фонд підтримав експертів міжнародної організації Freedom House, які двічі (у 2011 та 2012 роках) готували звіт «Б'ючи на сполох. На захист демократії в Україні». Експерти звертали увагу органів влади та громадськості на негативні тенденції – концентрацію влади, вибіркові судові переслідування, брак боротьби з корупцією, погіршення ситуації з демократією та дотриманням прав і свобод громадян. Моніторинговий звіт мав відчутний суспільний резонанс в Україні та за кордоном.

Ми підтримали громадський моніторинг виконання Україною її зобов'язань в рамках міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у сферах залучення громадян до державного управління, боротьби з корупцією, розвитку е-урядування. Громадські організації взяли безпосередню участь у розробці Національного плану дій із реалізації ініціативи в Україні, який офіційно затвердив Кабінет Міністрів (детальніше – на сайті Громадського партнерства «Відкритий уряд» ***(www.toro.org.ua/ogp)***.

Партнерство «Відкритий Уряд» також передбачає впровадження принципів Ініціативи прозорості видобувних галузей (EITI), яке в Україні за підтримки фонду просуває Асоціація «ЕнергоТранспарентність» ***(http://ua-energy.org/eiti)***». Незабаром Україна набуде статусу країни – кандидата на членство в EITI. При цьому Україна є першою країною, яка заявила про намір забезпечити прозорість не тільки у сфері видобування природного газу, а й у сфері його транспортування.

За експертної підтримки програми «Громадянське суспільство та належне врядування» на початку 2012 року було розроблено Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, яку згодом було затверджено указом Президента. Цей документ містить перелік конкретних заходів, які зобов'язується здійснити держава з метою створення необхідних умов для розвитку громадянського суспільства (частина з них вже виконана у 2012 році). Окремі з цих заходів спільно впроваджують інституції громадянського суспільства спільно з органами влади. Зокрема, станом на кінець 2012 року в Україні було ухвалено 17 регіональних програм розвитку громадянського суспільства. До їх розробки за нашої підтримки долучився Український незалежний центр політичних досліджень ***(http://www.ucipr.kiev.ua/)***.

За підтримки фонду інформаційний центр «Майдан-Моніторинг» здійснював моніторинг реалізації права на мирні зібрання та права на свободу вираження поглядів. Завдяки зверненням «Майдан-Моніторингу» органи прокуратури опротестували нормативні акти органів місцевого самоврядування Запоріжжя, Луцька і Рівного щодо обмеження мирних зібрань. Удалося запобігти ухваленню такого нормативного акта в Тернополі, а також домогтися скасування аналогічного акта в місті Новодружеськ Луганської області. У Херсоні таке рішення міської влади суд за позовом прокуратури визнав нечинним.

Також з ініціативи «Майдан-Моніторингу» Вищий адміністративний суд України оприлюднив на власному сайті «Довідку щодо вивчення та узагальнення практики застосування адміністративними судами законодавства під час розгляду і вирішення впродовж 2010-2011 років справ стосовно реалізації права на мирні зібрання», що містить низку прогресивних підходів до застосування правових норм стосовно проведення мирних зібрань. Зокрема суд визнав нечинним одіозний указ Президії Верховної Ради СРСР від 28 липня 1988 року «Про порядок організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій в СРСР», який діяв доти.

Європейська інтеграція України

Фонд сприяв визнанню та інституціоналізації ролі громадянського суспільства у відносинах Україна – ЄС. Ми підтримали Українську національну платформу Форуму громадянського суспільства Східного Партнерства. У її складі діють п'ять робочих груп: «Демократія, права людини, належне врядування та стабільність», «Економічна інтеграція і узгодження з політикою ЄС», «Довкілля, зміни клімату і енергетична безпека», «Контакти між людьми», «Соціальний діалог». Громадянське суспільство є рушійною силою і адвокатом реформ, необхідних для того, щоб прискорити політичну асоціацію й економічну інтеграцію України з ЄС.

Спільно з Фундаціями Відкритого Суспільства (OSF) фонд ініціював перший комплексний моніторинг процесів євроінтеграції в регіоні – Індекс європейської інтеграції країн Східного Партнерства ***(http://www.eap-index.eu/)***. Індекс є постійним механізмом громадського моніторингу впровадження реформ, які наближають країни Східного партнерства до принципів і стандартів Євросоюзу. За підтримки Європейської програми та програми «Схід-Схід: партнерство без кордонів» індекс готують понад 50 експертів з усіх країн Східного Партнерства – України, Молдови, Білорусі, Грузії, Вірменії й Азербайджану. Результати Індексу вже використовують у роботі як інституції ЄС, так і уряди країн-партнерів. Показники Індексу-2012 свідчать, що Україна й далі втрачає позиції лідера європейської інтеграції серед країн Східного Партнерства. Вона демонструє подальше погіршення за показниками демократії та ринкової економіки, передусім бізнес-клімату (бізнес-клімат в Україні найгірший у регіоні, поряд із Білоруссю). Попри те, що Україна тримає лідерство у сфері інтенсивності та глибини зв'язків із ЄС передусім на рівні політичного діалогу, економічної співпраці та співпраці у сферах свободи, юстиції, правосуддя, транспорту й енергетики, вона перебуває позаду Молдови, Грузії та Вірменії з погляду виконання «домашнього завдання» – запровадження стандартів ЄС на різних рівнях.

Прагнучи сприяти лібералізації візового режиму між Україною та ЄС, ми підтримали громадську ініціативу «Європа без бар'єрів» ***(www.novisa.com.ua)***, яка здійснює моніторинг візової практики країн ЄС щодо громадян України. Громадські зусилля не були даремними: 23 липня було підписано зміни до Угоди про спрощення оформлення віз між Україною та ЄС, що розширили перелік категорій громадян, яким видаватимуть візи до країн ЄС за спрощеною процедурою.

Верховенство права

Початок роботи державної системи безоплатної правової допомоги з січня 2013 року є результатом тривалих зусиль партнерів програми «Верховенство права» фонду «Відродження».

2005 року Міжнародний фонд «Відродження» разом із Правовою Ініціативою Відкритого Суспільства запропонували свою підтримку Міністерству юстиції у створенні загальнонаціональної системи безоплатної вторинної правової допомоги. Упродовж шести років програма «Верховенство права» підтримувала пілотні офіси громадського захисту, які стали прототипами державних центрів із надання безоплатної вторинної правової допомоги, створених 2012 року.

Нині створено 27 таких центрів, які покривають усю територію України та забезпечують доступ до адвоката протягом однієї години після затримання особи. До реєстру адвокатів, які надаватимуть безоплатну правову допомогу, включено 2545 фахівців, яких було відібрано на конкурсній основі.

2012 року було завершено створення Національного превентивного механізму в Україні. Завдяки цьому омбудсмен зможе без попередження, разом з представниками громадських організацій відвідувати і контролювати дотримання прав людини у в'язницях, СІЗО, психіатричних лікарнях, інтернатах та інших місцях несвободи. За результатами моніторингу Харківського інституту соціальних досліджень, таких місць в Україні налічується близько 5500.

У листопаді 2012 року набув чинності закон, який дозволяє уповноваженому з прав людини відвідувати без попереджень місця несвободи, спілкуватися з утримуваними там особами, отримувати від органів державної влади інформацію про умови перебування і поводження в таких установах. 2012 року в рамках Національного превентивного механізму здійснено понад 150 моніторингових візитів до місць несвободи.

За підтримки фонду Харківський інститут соціальних досліджень уперше провів всеукраїнське опитування (15 тисяч респондентів) щодо оцінки населенням діяльності міліції у кожному регіоні. На основі цього дослідження Міністерство внутрішніх справ розробляє принципово нові критерії оцінки міліції, які враховуватимуть рівень оцінки міліції саме громадянами, а не показники розкриття злочинів.

Фонд ініціював і підтримав створення Коаліції з протидії дискримінації в Україні ***(www.antidi.org.ua)***, яка на сьогодні об'єднує вже понад 40 громадських організацій та правозахисників. Вони працюють над зміною законодавства, яке дозволить усунути дискримінацію різних соціальних груп, зокрема людей з інвалідністю, представників ЛГБТ-спільноти, національних та етнічних меншин, людей, які зазнають дискримінації через свій вік, стать тощо.

Одним із ключових пріоритетів діяльності Коаліції є поширення судової практики захисту від дискримінації. Так, 11 грудня 2012 року Дніпропетровський апеляційний суд ухвалив безпрецедентне рішення за позовом Дмитра Жарого (інваліда на візку) проти аптек, які не обладнано пандусом, зобов'язавши Державну службу з лікарських засобів поставити у залежність видання ліцензії аптекам від забезпечення права людей з обмеженими можливостями на фізичний доступ. Пройшовши навчальну програму з розробки стратегії судового захисту від дискримінації, яку розробили експерти Коаліції, Дмитро звернувся до суду і домігся рішення, яке може припинити ганебну практику встановлення пандусів, непридатних для використання. Ця справа – показовий приклад того, як одне судове рішення може вплинути на ситуацію з дотриманням прав дискримінованих груп загалом.

Фонд продовжував підтримувати ініціативу з посилення правових можливостей бідних верств населення. Із початку реалізації ініціативи (2009 рік) було створено 41 Центр правової інформації та консультацій у 20 областях. За цей час Центри надали правову допомогу близько 70 тисячам громадян. Нині низка Центрів уже працює за підтримки місцевих громад, надаючи консультації щодо оформлення соціальних виплат і пенсій, захисту трудових прав, прав споживачів комунальних послуг, протидії домашньому насильству, укладання угод оренди земельних паїв між власниками земельних ділянок і орендарями та інших питань.

Новим напрямом роботи Фонду стало посилення правових можливостей ромських громад. Програма «Верховенство права» підтримала створення Центрів правової інформації та консультацій в містах Ужгород та Мукачеве, де розташовані місця компактного проживання ромів. У цих центрах працюють молоді юристи-роми, які свого часу здобули вищу освіту завдяки стипендіальній програмі Ромського Освітнього Фонду (Будапешт) Ця ініціатива доповнила підтримані проекти програми «Рома України» – моніторинг дотримання прав ромів у діяльності правоохоронних органів, сприяння ромам у отриманні ідентифікаційних документів, надання стипендій для навчання студентів-ромів, впровадження медичних посередників (медіаторів) у ромських громадах.

Засоби масової інформації

Програма «Засоби масової інформації» МФВ активно розвиває розслідувальну журналістику в Україні. Програма підтримала заснування і діяльність проекту «Наші гроші» ***(www.nashigroshi.org)***, який сьогодні є чи не найуспішнішим і найвпливовішим проектом журналістських розслідувань у сфері державних закупівель. Матеріали проекту часто використовуються для підготовки резонансних публікацій і розслідувань неефективного і непрозорого витрачання бюджетних коштів.

Фонд брав участь в організації окремих заходів у межах 64-го Всесвітнього газетного конгресу, який відбувався в Києві 2—5 вересня 2012 року. Незалежним журналістам і професійній громадськості вдалося донести свою позицію щодо порушень свободи слова в Україні близько тисячі провідних видавців і редакторів світу. Конгрес не лише сприяв підвищенню професіоналізму вітчизняних журналістів і редакторів, а й привернув увагу світової медіа-спільноти до загроз свободі слова в Україні.

Ще одним важливим напрямом роботи програми «Засоби масової інформації» була розробка і впровадження навчального курсу з медіаграмотності в освітню програму середньої школи. У межах проекту розроблено перший в Україні підручник для вишів «Медіаосвіта та медіаграмотність», цикл типових уроків, робочий зошит учня, проведено зимову і літню школу з медіаграмотності для вчителів, які викладають відповідний предмет у школах.

Громадське здоров'я

Фонд є однією з небагатьох інституцій, що підтримують в Україні становлення паліативної допомоги, яка допомагає забезпечити належне піклування невиліковним хворим та полегшити їхні страждання. У вересні 2012 року за нашої підтримки в Києві відбувся Перший національний конгрес із паліативної допомоги, який зібрав понад 350 учасників з України, США, Єгипту, Польщі, Австрії та інших країн. Учасники Конгресу внесли пропозиції до проекту Стратегії розвитку паліативної допомоги в Україні, розробленого за підтримки фонду медичною спільнотою, волонтерами, правозахисниками та представниками пацієнтських організацій. Документ було передано до Міністерства охорони здоров'я для розгляду і затвердження.

За нашої підтримки на базі Івано-Франківського обласного хоспісу третій рік поспіль успішно працює навчально-методичний центр із паліативної допомоги. За цей час він став ресурсним центром для багатьох фахівців. Навчання на безоплатній основі проходять лікарі, медичні сестри, соціальні працівники, волонтери, психологи і родичі невиліковно хворих з усієї України. В Центрі адаптовано міжнародні навчальні програми, лекції читають спеціалісти, які вже 16 років працюють у сфері паліативної допомоги та можуть у будь-який момент дати практичні поради всім, хто цього потребує.

З вересня 2012 року за підтримки фонду при хоспісі розпочала роботу виїзна мобільна служба «Хоспіс удома» для пацієнтів, які не можуть або не бажають госпіталізуватися до стаціонарного відділення хоспісу. Кваліфіковані лікарі і медичні сестри надають їм комплексну паліативну допомогу, забезпечують знеболенням і необхідними засобами догляду.

За нашої підтримки триває громадська кампанія «StopБіль», покликана допомогти невиліковно хворим дістати належний доступ до знеболення. Висвітлення цієї проблеми провідними українськими медіа нарешті зняло табу з обговорення недоступності опіоїдних знеболювальних для українських пацієнтів. Небайдужі громадяни передали Президентові України відкритого листа з вимогою забезпечити невиліковно хворим доступ до знеболення. Вони закликали главу держави посприяти ухваленню постанови Кабінету міністрів «Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в закладах охорони здоров'я» і взяти під особистий контроль реєстрацію і виробництво вітчизняного таблетованого морфіну, який потрібен для належного знеболення. 1 лютого 2013 року Міністерство охорони здоров'я зареєструвало таблетований морфін як лікарський засіб.

В рамках діяльності фонду із подолання епідемії гепатиту С в Україні було залучено понад 40 громадських організацій, які спільно з Міжнародним Альянсом з ВІЛ/СНІД в Україні провели на вулицях міст безкоштовне тестування на гепатит для всіх охочих. ІШвидкі тести виявили гепатит С у більш ніж 10% осіб, які пройшли тестування. Внаслідок обмеженої конкуренції (право на виробництво протигепатитних препаратів мають лише дві фармацевтичні компанії), вартість курсу лікування від гепатиту С досить висока: в Україні вона перевищує 100 000 грн, що недоступно для більшості громадян. При цьому Міністерство охорони здоров'я не виділяє коштів на діагностику і лікування вірусного гепатиту С. Тому громадські організації зібрали понад 6000 підписів під зверненням до Президента та прем'єр-міністра з вимогою визнати епідемію вірусного гепатиту С у країні, затвердити Національну програму з протидії поширенню вірусних гепатитів, а також забезпечити державні закупівлі якісних і безпечних ліків.

Результатом тривалої адвокаційної роботи програми «Громадське здоров'я» стало затвердження міжвідомчого наказу, який уможливить безперервну замісну підтримувальну терапію (ЗПТ) для людей у місцях позбавлення волі. Переривання лікування для цих людей неодноразово відбувалося раніше під час їхнього затримання. Це призводило до абстинентного синдрому — нестерпного фізичного і психічного стану, який працівники правоохоронних органів часто неправомірно використовували у процесі дізнання та слідства, що правозахисники кваліфікували як жорстоке поводження або тортури.

Освіта

Підтримка фонду дозволила забезпечити постійний експертний аналіз освітньої політики та участь громадських експертів у суспільній дискусії з актуальних питань, зокрема навколо розробки законопроекту «Про вищу освіту». Детальнішу інформацію можна дістати на сайті Центру освітнього моніторингу» (***www.centromonitor.org)***.

В рамках громадського спостереження за вступною кампанією до вищих навчальних закладів України у 2012 р., який здійснювала ВГО Громадянська мережа «Опора», вперше проведено моніторинг процедур внутріуніверситетських випробовувань та творчих конкурсів, дотримання рівних умов вступників-бакалаврів під час конкурсного відбору на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», реалізації права на доступ до конкурсного відбору для здобуття вищої освіти людьми з особливими потребами.

Освітня програма фонду сприяла розвитку інклюзивної освіти в Україні. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» за підтримки фонду та інших донорських організацій опублікував серію тематичних посібників – «Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад», «Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад», «Індекс інклюзії: професійно-технічний навчальний заклад». Завдяки цьому керівники навчальних закладів і педагоги отримали добірку практичних матеріалів, які допоможуть створити й розвивати інклюзивне навчальне середовище в різних типах навчально-виховних закладів. Крім того, ми підтримали пілотний проект з адаптації завдань зовнішнього незалежного оцінювання для людей з особливими потребами (вадами зору).

За підтримки фонду було підготовлено і презентовано перший в Україні методичний посібник, адресований авторам навчально-методичної літератури з історії, редакторам історичних редакцій видавництв та іншим людям, причетним до створення шкільних підручників – «Підручник з історії: проблеми толерантності: методичний посібник для авторів та редакторів видавництв», який містить рекомендації щодо подолання мови конфронтації і нетерпимості та дотримання принципів толерантності.

* * *

Цією публікацією Міжнародний фонд «Відродження» продовжує відкрите звітування про роботу в 2012 році. Більш детальну інформацію ви можете знайти на нашому сайті ***www.irf.ua****, а також у повному Річному звіті фонду, який буде опубліковано незабаром.*

ЗАГАЛЬНА СТАТИСТИКА ПРОЕКТІВ, ПІДТРИМАНИХ МІЖНАРОДНИМ ФОНДОМ «ВІДРОДЖЕННЯ» У 2012 РОЦІ

Загальна кількість проектів:	531
Загальна сума:	63 385 523 грн
Загальна кількість організацій:	328

РОЗПОДІЛ ВИТРАТ ЗА НАПРЯМАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Програма	Кількість проектів	Сума, грн
Програма «Громадянське суспільство та належне врядування»	96	11 857 480
Європейська програма	57	6 347 999
Програма «Схід-Схід: партнерство без кордонів»	34	1 854 212
Програма «Верховенство права»	118	13 968 006
Програма «Засоби масової інформації»	28	4 563 283
Освітня програма	29	3 409 485
Програма «Рома України»	36	1 875 066
Програма «Громадське здоров'я»	95	10 476 372
Антикризова гуманітарна програма	38	9 033 620
ВСЬОГО	**531**	**63 385 523**

РОЗПОДІЛ ПІДТРИМАНИХ ПРОЕКТІВ ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ

Регіон	Кількість проектів	з них - всеукраїнських	Сума, грн	з них - всеукраїнських, грн
АР Крим	9	1	703 071	62 136
Вінницька обл.	12	1	483 611	96 495
Волинська обл.	15	0	1 161 968	0
Дніпропетровська обл.	7	1	660 180	114 000
Донецька обл.	16	0	1 452 256	0
Житомирська обл.	4	0	261 345	0
Закарпатська обл.	25	2	1 189 220	94 360
Запорізька обл.	11	3	764 778	234 000
Івано-Франківська обл.	7	2	658 141	303 761
м. Київ	178	148	29 893 468	26 681 123
Київська обл.	7	3	1 084 201	660 183
Кіровоградська обл.	4	1	242 000	120 000
Луганська обл.	16	3	1 707 821	700 936
Львівська обл.	36	16	4 004 051	2 119 082
Миколаївська обл.	8	2	709 300	277 000
Одеська обл.	17	5	1 725 508	694 880
Полтавська обл.	11	2	1 061 770	459 700
Рівненська обл.	7	0	100 297	0
м. Севастополь	2	0	146 628	0
Сумська обл.	7	0	521 730	0
Харківська обл.	24	13	4 258 540	3 152 184
Херсонська обл.	19	5	1 676 125	625 110
Хмельницька обл.	8	0	630 618	0
Черкаська обл.	5	0	266 130	0
Чернівецька обл.	7	2	875 053	274 580
Чернігівська обл.	12	2	1 291 249	258 500
Операційні проекти	57	57	5 856 464	5 856 464
ВСЬОГО:	**531**	**269**	**63 385 523**	**42 784 494**

на правах реклами